

ارزیابی نقش ماهواره بر تغییرات فرهنگی زنان روستایی

ابوذر پایدار*

استادیار دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان

علی حاجی نژاد

دانشیار دانشگاه گیلان

آیدا الالدین وندی

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه سیستان و بلوچستان

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل تأثیرات ماهواره بر وضعیت فرهنگی زنان روستایی استان چهارمحال و بختیاری اجرا شد. پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی بود و با روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری زنان بالای ۱۵ سال دهستان کیار غربی شهرستان کیار استان چهارمحال و بختیاری بودند. جامعه نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۵۹ نفر انتخاب شد. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی آن را صاحب نظران دانشگاهی تأیید کردند. پایایی پرسشنامه که از طریق مطالعه راهنما به تعداد ۳۰ پرسشنامه انجام شد بیش از ۰/۷ (آلفای کرونباخ) محاسبه شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از تکنیک ریاضی WSA، و آزمون‌های آماری در محیط SPSS انجام شد. نتایج نشان داد به‌رغم اینکه زنان روستایی دهستان کیار به‌طور متوسط روزانه ۴/۵ ساعت ماهواره تماشا می‌کنند، تأثیر برنامه‌های ماهواره‌ای بر توسعه پایدار فرهنگی زنان روستایی (طبق آزمون T به مقدار ۱،۳۱) پایین‌تر از حد متوسط بوده است. از نظر زنان روستایی؛ تأثیر ماهواره بر شاخص‌های توسعه فرهنگی (مصرف کالا، بهبود نظام مهارت و توانایی زنان، نظام دانایی، حفظ هویت فرهنگی و سرمایه اجتماعی) منفی بوده است. نتایج WSA نشان داد اگرچه به‌طور کلی اثرات ماهواره بر توسعه فرهنگی زنان روستایی منطقه منفی بود، اما روستای اسلام آباد نسبت به بقیه روستاها تأثیرات منفی کم‌تری پذیرفته است.

واژگان کلیدی

توسعه فرهنگی، زنان روستایی، ماهواره، تکنیک WSA، دهستان کیار غربی

* نویسنده مسئول

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۳/۲۵

تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۴/۴

DOI: 10.22051/jwsp.2017.4987.

مقدمه

جغرافیدانان رسانه را نه تنها به عنوان یکی از عوامل زمینه ساز، بلکه عنصری تأثیرگذار بر پخش افکار، عقاید، باورها، ارزش ها، هنجارها و ... بر محیط جغرافیایی تعریف می کنند و معتقد هستند انسان یکی از عناصر مهم تأثیرگذار در طبیعت با دریافت آگاهی از محیط خود در مواجهه با آن در فضای جغرافیایی ایفای نقش می کند (شکوئی، ۱۳۷۸، ۱۰۹). جهان، با ورود به عصر رسانه ها و شکل گیری جامعه اطلاعاتی، دوران جدیدی را آغاز کرده است. در نظام نوین جهانی، رسانه های گروهی جزء جدایی ناپذیر زندگی انسان هستند. اطلاعاتی که رسانه ها به ما انتقال می دهند، به اشکال مختلف در نحوه زندگی، اندیشه و احساسات ما و حتی فرزندان ما تعیین کننده است. در این میان سیاست های رسانه ای نقش تعیین کننده ای در توسعه فرهنگی کشورها دارند. رسانه ها با اتخاذ سیاست های متفاوت ارتباطی، توسعه فرهنگی کشورها را تسهیل و تسریع می کنند و بی شک در همه ابعاد زندگی اجتماعی و فرهنگی جوامع بشری تأثیر به سزایی دارد (گلشنی و همکاران، ۱۳۹۱). طرفداران نقش رسانه ها در توسعه روستایی معتقدند: رسانه ها با کارکردهای متنوع خود می توانند در جهت ارتقاء سطح دانستنی ها و معلومات عمومی و اعتلای سطح دانش فنی و مهارت های کشاورزی و معارف قشرهای روستایی، تشویق ذوق هنری آن ها و در نهایت رسیدن به توسعه منابع انسانی در بین مردان و زنان روستایی به خوبی ایفای نقش کنند (دراستیکل، ۱۳۸۲: ۴۸). دستیابی به توسعه پایدار در جامعه روستایی بدون توجه به نیمی از پیکره جامعه روستایی یعنی زنان و حضور زنان، غیر ممکن است. زنان در خانواده روستایی علاوه بر خانه داری و مشارکت در امور تولیدی در نگهداری و تعلیم و تربیت، امور زراعی، پرورش دام طیور، صنایع دستی و گاه در فروش محصول و خرید مایحتاج خانواده وظیفه مهمی بر عهده دارند. رسانه های جمعی به دلیل ماهیت ویژه خود که به صورت خاص محدودیت های جنسی و سنی را چندان بر نمی تابد، می تواند نقش ارزنده ای را از طریق مخاطب قرار دادن زنان روستایی در افزایش توانمندی زنان روستایی داشته باشد (فرجی سبکبار و همکاران، ۱۳۸۸: ۲۲). لذا افزایش مهارت ها، توانایی و اراده زنان روستایی می تواند نقش مهمی را در ارتقاء وضعیت اقتصادی و اجتماعی خانوار روستایی و در نتیجه زندگی روستایی ایفا کند.

رسانه در ایران؛ الگو و کارکردهای مختلفی از رسانه های جهانی گرفته است. با توجه به

ساختارهای اجتماعی و اقتصادی کشور؛ رسانه می‌تواند جایگاهی فراتر از نقش رسانه در روستاهای کشور به عهده بگیرد و به‌عنوان ابزاری بسیار باارزش و بانفوذ در انتشار، نشر و نفوذ باورها، ارزش‌ها، اعتقادات، دانش و...؛ الگوهای رفتاری توسعه‌ای در چارچوب الگوی ایرانی-اسلامی را به جامعه روستایی القا کند. با توجه به الگوی ایرانی-اسلامی؛ ساختار و کارکرد برنامه‌های رسانه‌ای بایستی متفاوت از جامعه غربی و همسوی با نیازهای فرهنگی و آموزشی اقشار مختلف کشور از جمله زنان روستایی باشد. مهم‌تر اینکه نواحی روستایی مکان‌هایی تولیدی است و زنان و مردان جوهره و هنر انسانی خود را در تولید، هویت دینی، پایبندی به خانواده، حفظ ارزش‌ها و هویت محلی می‌دانند و این در حالی است که برنامه‌های ماهواره‌ای غربی و بیگانه بالعکس به دنبال مصرفی کردن مردم، فاصله‌گرفتن مردم از ارزش‌های دینی و محلی، تضعیف پایبندی به خانواده، و فردگرایی است. در این میان؛ با توجه به وظایف رسانه‌ها، اهالی استان چهارمحال و بختیاری در سطوح شهری و روستایی، تحت تأثیر برنامه‌های ماهواره‌ای قرار گرفته است. بنابراین، ضرورت دارد پیامدهای استفاده از ماهواره در زمینه فرهنگ جوامع روستایی استان بررسی شود. لذا، مسئله اصلی تحقیق این بود که تأثیرات برنامه‌های ماهواره‌ای بر توسعه پایدار فرهنگی زنان روستاهای دهستان کیار غربی چگونه است؟

تاکنون در کشور مطالعه‌ای صرفاً و به‌طورخاص درباره اثرات ماهواره بر توسعه فرهنگی زنان روستایی انجام نشده است، اما به نتایج چند مطالعه در ارتباط با موضوع پژوهش اشاره می‌شود:

رستگاری (۱۳۹۳) در تحقیق خود با عنوان «آسیب‌شناسی ماهواره و فضای مجازی و تأثیر آن بر رفتار و سبک زندگی اسلامی خانواده» مهم‌ترین آسیب‌های ماهواره و فضای مجازی و تأثیرات آن بر سبک زندگی اسلامی-دینی خانواده‌ها و رفتار فرزندان را بررسی کرد و راهکارهایی برای مقابله و کاهش تهدیدات فضای مجازی در ابعاد اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و ... ارائه داده است. هدف از بررسی این موضوع، پایبندی به سبک زندگی اسلامی در برابر تهاجم غرب و عدم تأثیرپذیری از رسانه‌ها و اهداف شیطان صفت غرب و شرق بود. نتایج پژوهش بر مواردی چون توسعه فرهنگ اسلامی توسط خانواده و نهادهای اجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر، اقدامات فرهنگی، ابتکارات و افزایش آگاهی خانواده‌ها و فرزندان و ...

دلالت داشت. عیوضی و ناصرسقزی (۱۳۸۵) در تحقیق خود با عنوان «نقش اینترنت و ماهواره در تغییرات فرهنگی و سیاسی کشورهای در حال توسعه»، نشان دادند رسانه‌هایی چون اینترنت و ماهواره، مراودات و تعاملات فرهنگی و سیاسی واحدهای سیاسی را دستخوش دگرگونی‌های اساسی کرده‌اند به نحوی که مفهوم مرز را به مثابه یکی از عناصر تشکیل‌دهنده دولت-ملت تحت الشعاع قرار داده‌اند. بنابر یافته‌های این پژوهش در میان عوامل مختلف مؤثر در فرآیندهای مذکور، میزان آگاهی براساس شاخص‌هایی چون تحصیلات، درآمد، اشتغال و... در گزینش، ارزیابی و اثرپذیری از برنامه‌ها و محتویات رسانه‌های یادشده، محدوده اثرگذاری و قدرت نفوذ آن‌ها را روشن می‌کند، که این موضوع می‌تواند راهگشای برخورد واقع‌بینانه با پیامدهای گسترش این رسانه‌ها در کشور و برنامه‌ریزی برای مقابله با چالش‌هایی چون تهاجم فرهنگی شود. نتیجه آنکه تغییرات سیاسی- فرهنگی در کشورهای در حال توسعه نمی‌توانند به صورت تک عاملی تبیین شوند، زیرا میان آن‌ها با رسانه‌هایی چون اینترنت و ماهواره رابطه‌ای علی برقرار نیست و به اینگونه عوامل می‌بایستی در کنار سایر عوامل به صورت یک مجموعه اثرگذار توجه شود. بنابراین، عاملیت این رسانه‌ها با توجه به شرایط محیطی و به عنوان متغیرهایی واسطه‌ای ملاحظه‌پذیر هستند. کاظم‌زاده و کوهی (۱۳۸۹)، در تحقیق خود با عنوان «نقش وسایل نوین ارتباط جمعی در توسعه فرهنگی جوامع» به این نتیجه رسیده‌اند که به کمک رسانه‌ها می‌توان روند توسعه ملی و محلی را بهبود و تسریع بخشید. محمدپور و همکاران (۱۳۸۹)، در تحقیق خود با عنوان «تأثیر ماهواره بر هویت فرهنگی در کردستان ایران، دانشجویان کرد دانشگاه سنندج»، نتیجه گرفتند استفاده از ماهواره تأثیر منفی بر همه ابعاد هویت فرهنگی در سطح محلی می‌گذارد. محمدی، فرهادی و حصاری (۱۳۹۰) در تحقیق خود با عنوان «آسیب‌شناسی تأثیر ماهواره بر هویت اجتماعی- فرهنگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی» نشان دادند امروزه گسترش وسایل ارتباطی سبب رویارویی انسان با اطلاعات گوناگون و متنوع از محیط‌های مختلف شده است که نتیجه و پیامد آن تأثیر روی تمام جوانب دیگر زندگی و از جمله هویت افراد بوده است. نتایج پژوهش نشان‌دهنده تأثیر پررنگ ماهواره بر هویت افراد است، رسانه‌های جمعی با تأثیری که بر فرهنگ و ساختارهای اجتماعی و نظام بین‌المللی دارند، سبب شده به نوعی همه دنیا با چالشی به اسم بحران هویت روبرو شوند، بحرانی که رفته رفته به افول فرهنگ و بی‌هویتی مبدل خواهد و سبک زندگی

خاص و هدفمندی را اشاعه خواهد داد. در این میان، برنامه‌های ماهواره‌ای نقش پررنگ‌تری را در این تحول و دگرگونی فرهنگی، دینی، سیاسی، مخصوصاً در بین قشر جوان دارا است. *الادین‌وندی* (۱۳۹۲) با هدف تبیین اثرات رسانه‌های جمعی بر زنان روستایی شهرستان کیار نشان داد رسانه‌های جمعی بیشترین تأثیرات را در مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی، فرهنگی، توانمندسازی، مصرف‌گرایی، مدگرایی و آداب و رسوم محلی، زنان روستای خراچی داشته‌اند. سواری و همکاران (۱۳۹۲)، در مطالعه‌ای نقش منابع و کانال‌های ارتباطی و اطلاعاتی را در توانمندسازی زنان روستایی بررسی کرده‌اند. نتایج نشان داد رابطه مثبت و معناداری، بین منابع و کانال‌های ارتباطی و اطلاعاتی (محلی، ملی، بین‌المللی) با توانمندسازی زنان روستایی وجود دارد. خراسانی و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیق خود با عنوان نقش رسانه‌های جمعی در توسعه روستایی از دیدگاه ساکنان نواحی روستایی شهرستان کنارک نتیجه گرفتند نقش‌آفرینی رسانه‌ها در توسعه روستایی شهرستان کنارک ضعیف است. دارابی و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیق خود با عنوان «بررسی جامعه‌شناختی تأثیر ماهواره بر هویت دینی جوانان شهر تهران» نتیجه گرفتند استفاده حساب نشده و کورکورانه از ماهواره پیامدهای منفی از نظر مصرف‌گرایی و تهدید فرهنگ ملی، مذهبی، و محلی دارد. عبدالرحمانی (۱۳۹۵)، در تحقیق خود با عنوان «بررسی نقش کانال ماهواره‌ای فارسی زبان در افزایش گرایش دانشجویان دختر به مدهای آرایشی و زیبایی (دختران دانشگاه آزاد واحد علوم پزشکی تهران)» نتیجه گرفتند ماهواره بر الگوهای رفتار مصرفی دختران و گرایش به مد و مصرف‌گرایی تأثیر منفی دارد.

بارت سیلورستین^۱ (۱۹۸۶)، در تحقیق خود با عنوان «نقش رسانه‌های جمعی در ترویج استانداردهای لاغری و جذابیت اندامی برای زنان» به این نتایج رسیدند که رسانه‌های جمعی توانسته اثر مطلوبی بر دیدگاه زنان درباره استانداردهای فعلی به تصویر بکشد. و این قبیل برنامه‌ها برای قشر زنان بیشتر از مردان بوده است و بالطبع تأثیر آن بر زنان بیشتر بوده است. دویچمن^۲ (۱۹۸۹)، در پژوهشی که در یک روستای توسعه نیافته (تند) انجام داده، تأثیر متغیرهایی نظیر سن، بعد خانواده و سطح آموزش را بررسی کرده و نشان داده است که همبستگی خاصی بین متغیرهای پیشین و میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی وجود دارد،

1. Brett Silverstein

2. Duichman

هم چنین نتایج پژوهش او نشان داده است که رابطه‌ای نزدیک نیز بین میزان استفاده از این وسایل و متغیرهای پسین نظیر زمان لازم برای پذیرش برخی از نوآوری‌ها وجود دارد. پائولین انیگما^۱ و همکاران (۱۹۹۷)، در تحقیق خود با عنوان «دسترسی و استفاده از رسانه‌های جمعی توسط زنان روستایی کنیا»، مطالعه‌ای با هدف ایجاد سطح دسترسی به رسانه‌ها و متوسط زنان روستایی کنیا انجام دادند، با فرض اینکه رسانه‌ها می‌توانند نقش مهمی برای بهبود رفاه زنان روستایی بازی کنند؛ نتایج این تحقیق نشان داد زنان به طور عمده به اطلاعاتی از قبیل بهداشت و درمان و اطلاعات کشاورزی نیاز دارند و رادیو به عنوان رسانه برتر برای اطلاعات در مقایسه با رسانه‌های دیگر به دلیل موانع از جمله کمبود وقت برای دیدن مؤثرتر بوده است.

هوور (۲۰۰۹) در تحقیق خود با عنوان «ارتباطات و رسانه» نشان داد شبکه‌های ماهواره‌ای در قالب میان برنامه‌ها و آگهی‌ها، ارزش‌های متفاوتی چون فرهنگ برهنگی، مصرف‌گرایی، تجمل پرستی، ترویج بی مبادلاتی اخلاقی و ... را به نمایش گذاشته و رفته رفته فرهنگ وقار و پوشیدگی به فراموشی سپرده شده، رقابت برای عرضه هرچه بیشتر جذابیت‌های جنسی، به فرهنگ غالب در کشور تبدیل شده است. همچنین، نتایج پژوهش‌های موکو^۲ (۲۰۰۵)، سوامی^۳ و همکاران با هدف بررسی نقش رسانه‌ها بر سلامت جوامع نشان داد رسانه‌های جمعی می‌توانند با تغییر سبک زندگی و الگوهای رفتاری جوامع، و افزایش سطح دانش و بینش نسبت به ابعاد مختلف زندگی در ارتقاء سلامت جامعه مؤثر واقع شوند. با وجود این در صورت استفاده افراطی از رسانه‌ها، با عواقبی مانند شیوع پرخاشگری، گسستگی انسجام خانواده و فردگرایی مواجه خواهیم شد. جانسون^۴ (۲۰۰۰) در تحقیقی با عنوان «رسانه و تغییرات اجتماعی در روستاهای هند» نشان داد رسانه‌های تصویری در نواحی روستایی هندوستان تغییرات متعددی از جمله نحوه ارتباط افراد در محل کار و به‌طور کلی فرهنگ را سبب شده است.

مروری بر مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که برنامه‌های ماهواره‌ای به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر ابعاد مختلف زندگی زنان جامعه اثرگذارند. برنامه‌های ماهواره‌ای در زمان‌ها و

-
1. Pauline Enigma
 2. Mooko
 3. Swami
 4. Johnson

مکان‌های مختلف تأثیرات متفاوتی را بر مخاطبان خود داشته‌اند و در صورت تطابق با نیازها و مقتضیات فرهنگی، و اجتماعی-اقتصادی جامعه، دارای تأثیرات مثبتی بوده و در غیر این صورت تأثیرات منفی بر فرهنگ مصرفی و تولیدی جامعه در پی داشته‌اند.

توسعه روندی است فراگیر در جهت افزایش توانایی‌های انسانی و اجتماعی برای پاسخگویی به نیازهای انسانی، اجتماعی، ضمن آنکه نیازها پیوسته در پرتو ارزش‌های فرهنگی جامعه و بینش‌های پایدار جهان پالایش می‌یابند. از نظر شومپتیر زنان و نهاد خانواده عامل اساسی در توسعه محسوب می‌شوند و چنانچه زنان را در نهاد خانواده و نیز تربیت اجتماعی کودکان تأثیرگذار قلمداد کنیم، توجه به این بخش از جامعه به صورتی مجزا هم به تحکیم خانواده و هم به تأثیر در تربیت اجتماعی با رویکرد اعتمادآمیز و از آنجا به تشدید روند توسعه در کشور می‌انجامد (آزادارمکی و کمالی، ۱۳۸۳: ۱۳۲-۱۰۰). در توسعه پایدار روستایی، تأکید اساسی بر افزایش راه‌های انتخاب مردم، آشکار کردن چیزهای نهفته درون افراد یا جوامع است (فاضل‌نیا و افتخاری، ۱۳۸۴: ۴). براین اساس، آنچه از سیاستگذاران و برنامه‌ریزان توسعه انتظار می‌رود در بهترین حالت؛ ارائه راهبردهای بهینه‌ای است که ایجاد فضای اجتماعی قابلیت‌زا و محیط موجد توسعه را ترغیب کند (بورن، ۱۳۷۹: ۲۷۲). لذا هر راهبردی که به دنبال تحقق اهداف توسعه پایدار روستایی باشد، الزاماً باید بر ارتقاء توانایی، آگاهی، مهارت، آرمان‌ها و اعتماد به نفس افراد در کنترل محیط خویش تأکید کند.

فرهنگ علاوه بر هنر و ادبیات؛ شیوه‌های زندگی، حقوق اساسی بشر، نظام ارزشی، سنت‌ها و باورها را نیز شامل می‌شود. فرهنگ در بعد عمومی نشأت گرفته از همان اندیشه تایلر است که فرهنگ را مجموعه‌ای از توانایی‌ها، شناخت، باورها، اشیاء، فنون، هنرها و قوانین می‌داند که هر انسانی از جامعه دریافت می‌کند (فکوهی، ۱۳۷۹: ۲۴۵). از اساسی‌ترین مفاهیم مرتبط با فرهنگ، مفهوم توسعه فرهنگی است. توسعه فرهنگی به خودباوری جامعه منجر می‌شود و توانایی‌های بالقوه و خلاق انسان را در زمینه فرهنگی شکوفا می‌کند. این مسئله خود در شکل‌گیری هویت فرهنگی جامعه نقش مهمی را ایفا می‌کند. توسعه فرهنگی باید بتواند ایده‌ها، افکار و آداب رسوم ملی و بومی جامعه خود را در قالب ارتباطات نمادین فرهنگی و نشانه‌های ملی و بومی در عصر حاضر اشاعه دهد (شربتیان، ۱۳۸۸). توسعه فرهنگی فرآیندی است که طی آن با ایجاد تغییراتی در حوزه‌های ادراکی، شناختی و گرایشی انسان‌ها، قابلیت‌ها

و باورها، شخصیت ویژه‌ای را در آن‌ها به وجود می‌آورد که حاصل این باورها و قابلیت‌ها، رفتارها و کنش‌هایی است که مناسب توسعه است (گریفین^۱، ۱۹۷۹: ۴). پیشرفت و توسعه حاصل یک نگرش خاص به عالم است و بدون ایجاد این نگرش خاص، پیشرفت و ترقی ممکن نیست و این نگرش خاص بیان‌کننده لزوم وجود یک فرهنگ مناسب برای توسعه است. محور توسعه، انسان است و انسان اساسی‌ترین نقش را در توسعه ایفا می‌کند. در واقع فرهنگ، تغییرات اساسی در طرز تفکر و شیوه رفتار افراد به وجود می‌آورد که بنیان توسعه پایدار بر آن استوار است (دیوسالار و همکاران، ۱۳۹۱: ۶). توسعه فرهنگی جامعه شامل تغییرات در زندگی مردم و مزایای توسعه‌ای و بلندمدت برای جامعه است. توسعه فرهنگی در واقع بخشی از چارچوب پایداری محسوب می‌شود که به جوامع، فرصت بازگردن داستان‌هایشان و همچنین تکوین مهارت‌های خلاقانه و مشارکت فعالانه را می‌دهد (اوهالا^۲، ۲۰۰۲: ۱۸).

جامعه روستایی مجموعه‌ای از روابط انسانی است که در روستاها شکل می‌گیرد. جامعه روستا دارای ساختار فرهنگی خاص خود است. اعتقادات، باورها، ارزش‌ها، آداب و رسوم و سایر مظاهر فرهنگی است که زنان و مردان روستایی را برای هر تفکر، پذیرش و عمل و اقدامی متأثر می‌کند. اندیشه روستایی تابعی از تأثیرات هویت فرهنگ و تأثیرات جریان‌های زندگی عادی او در خانواده و در یک جامعه بزرگ‌تر است (بهروان، ۱۳۹۱: ۵۸-۵۴). نقش زنان در توسعه از نظر اندیشه و عمل طی دهه گذشته، شاهد یک چرخش فرهنگی بوده است. این چرخش منتج به افزایش چشم‌گیری در ضرورت توانمندسازی زنان از طریق اهرم‌های مناسب در جهت گسترش عدالت، و بهبود تغذیه، بهداشت و آموزش حاصل شده است. برنامه عمل کنفرانس جهانی پکن پیرامون زنان (۱۹۹۵) پنج بعد مهم از توانمندسازی زنان را مشارکت اقتصادی، فرصت اقتصادی، توانمندسازی سیاسی، دستیابی به آموزش و بهداشت و رفاه معرفی کرده است. زنان از طریق انتقال انواع گوناگون فرهنگ معنوی با توجه به توانایی‌هایشان در بازسازی خلاق و انطباق این‌گونه فرهنگ‌ها با محیط‌های دگرگون شونده قادر هستند در تداوم شیوه‌های بیان فرهنگی محلی مؤثر بوده و به عبارتی تنوع فرهنگی را تضمین کنند. از آنجا که در بیشتر جوامع پرورش و تربیت فرزندان مسئولیت اصلی زنان است. زنان همواره

-
1. Griffin
 2. OHala

نقش محوری در حفظ سنت‌ها و انتقال بین نسلی قواعد رفتاری، اخلاقیات، روش و مهارت‌ها داشته‌اند، قلمروهایی که اغلب برای حفظ مناسبات خانوادگی و انسجام اجتماعی حیاتی هستند (پهلوان، ۱۳۷۸، ۶۵).

قدرت تأثیرگذاری ماهواره محدود به تغییر ارزش‌ها تنها در حوزه تضعیف ارزش‌ها و ارزش‌های جایگزین در رفتار بینندگان نیست، بلکه این رسانه قادر است در حوزه‌های مربوط به حریم خصوصی افراد نیز به طور خاص، تغییراتی ایجاد کند. حتی گاهی به فرد تحمیل می‌شود، بدون اینکه در جریان باشد، یعنی وجدان آدمی را دستکاری می‌کند. چنین تغییراتی، بسترهای مناسبی برای آسیب‌رسانی علیه خانواده و پیامدهای ناگوار آن فراهم می‌کند. **یادگیری از راه مشاهده**، یکی از تئوری‌هایی است که رفتار الگوهای بینندگان را در بروز رفتارهای نابهنجارانه تبیین می‌کند. الگوهایی که امروزه افراد برای خود بر می‌گزینند و از رفتارهای آن‌ها پیروی می‌کنند. بندورا معتقد است عوامل مختلفی کنترل رفتار انسان را در دست دارد که سبب بروز چنین رفتارهای نابهنجارانه می‌شود. به اعتقاد بندورا مطابق دیدگاه یادگیری اجتماعی، مردم نه بوسیله نیروهای درونی رانده می‌شوند، نه محرک‌های محیطی آن‌ها را به عمل سوق می‌دهند، بلکه کارکردهای روان‌شناختی برحسب یک تعامل دو جانبه بین شخص و عوامل تعیین‌کننده محیطی تبیین می‌شوند، به طور دقیق «شخص»، «محیط»، و «رفتار شخص» برهم تأثیر و تأثر متقابل دارند و هیچ کدام از این سه جزء را نمی‌توان جدا از اجزاء دیگر به عنوان تعیین‌کننده رفتار انسان به حساب آورد (خیری، ۱۳۸۹: ۱۶).

در همین راستا؛ فرآیند فرهنگ‌سازی از طریق رسانه‌ها عرصه واکاوی‌های فرهنگی و اجتماعی قرار گرفته است. تحقق توسعه فرهنگی در یک جامعه نیازمند برنامه‌ها، ابزارهایی است که رسانه و برنامه‌های آن یکی از این ابزارهاست. رسانه جمعی، در معنای وسیع کلمه شامل وسایل ارتباطی است که در سطحی گسترده، اطلاعات، اخبار، عقاید، و ... منتشر می‌کند (پردو^۱ و همکاران، ۱۹۸۶: ۳۷). رسانه دروازه‌ای است که از طریق آن فرهنگ به افراد منتقل می‌شود، اگر چه محتوای رسانه یک عنصر فرهنگی به شمار می‌آید. رویکرد مطالعات فرهنگی به رسانه، بر این باور است که با توجه به جایگاه مستقل فرهنگ، پیام رسانه از یک سو در زیر مجموعه‌ای از مباحث فرهنگی جای می‌گیرد (دهشیری، ۱۳۸۴: ۴۱). مهم‌ترین

نظریات مرتبط با نقش رسانه در توسعه فرهنگی چنین هستند:

الف) نظریه برجسته‌سازی: نقش وسایل ارتباطی را در انتقال، انتشار اطلاعات و نوآوری‌ها (پیام) همراه با نوعی برجسته‌سازی یا اولویت‌بخشی برای مخاطب می‌داند و به طور عمده بر نقش آن‌ها در ایجاد شناخت، آگاهی و احیاناً تغییر نگرش در افراد تأکید می‌کند (هاگت، ۱۳۷۹: ۸۸). **ب) نظریه کاشت:** براساس این نظریه، رسانه در کارکرد گزارشگری خود به ابلاغ پیام‌های به هم پیوسته‌ای گرایش دارد که درس‌های یکسانی را پیاپی نمایش می‌دهد. اثر این مواجهه با پیام‌های مشابه چیزی را تولید می‌کند که آن را کاشت می‌دانند (ورنر، ۲۰۰۹، ۱۹). **ج) نظریه شکاف آگاهی یا اطلاعات:** به همراه انتشار از طریق رسانه‌های جمعی در یک قلمرو جغرافیایی، بخش‌هایی از این قلمرو که از زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری اطلاع‌رسانی بالاتری برخوردارند، سریع‌تر از مناطقی که فاقد چنین امکاناتی هستند، اطلاعات کسب می‌کنند. در نتیجه شکاف اطلاعات میان مناطق مختلف افزایش می‌یابد (فاضل‌نیا، ۱۳۸۳: ۲۸).

در ادامه نظریات؛ با توجه به جامعه هدف در پژوهش حاضر، برخی از مهم‌ترین نظریات مرتبط با توسعه فرهنگی زنان بررسی خواهد شد. **نظریه‌های فمینیستی** سعی دارد جهان و واقعیت را از زاویه زنان نگاه کند. نظریه فمینیستی در تحلیل‌های خود موضوعاتی چون روابط میان افراد و ساختار اجتماعی، تجارب روزمره زنان و ساختار جامعه، سلطه مردان بر روابط شخصی و شیوه نهادی شدن این سلطه را در جامعه بررسی می‌کند (ابوت و والاس، ۱۳۷۶: ۳۷). **نظریه رفاه** متداول‌ترین چارچوب نظری در کشورهای در حال توسعه است و بر مبنای سه پیش‌فرض بنا شده است: زنان عوامل دریافت‌کننده، بدون شرکت فعالانه در فرآیند توسعه و فقط گیرنده کمک‌ها به حساب می‌آیند. نقش مادرانه مهم‌ترین نقش اجتماعی اوست. براساس این نظریه؛ به دنیا آوردن و بزرگ کردن بچه مؤثرترین نقش زنان در همه اشکال توسعه است. این نظریه بر خانواده متمرکز است و نقش زنان را به عنوان متولدکننده و به عرضه رساننده کودک مدنظر دارد. روش اصلی در اجرای اصول این نظریه پرداخت کمک‌های نقدی، کالا و خدمات مجانی و... به زنان تشخیص داده و زنان همچون معلولین، بیماران و سالمندان به عنوان گروه‌های آسیب‌پذیر شناسایی شده‌اند (شادی‌طلب، ۱۳۸۰، ۳۹). توجه اولیه **نظریه برابری** معطوف به تساوی زن و مرد در حیطه زندگی فردی، اجتماعی و در گروه‌های مختلف

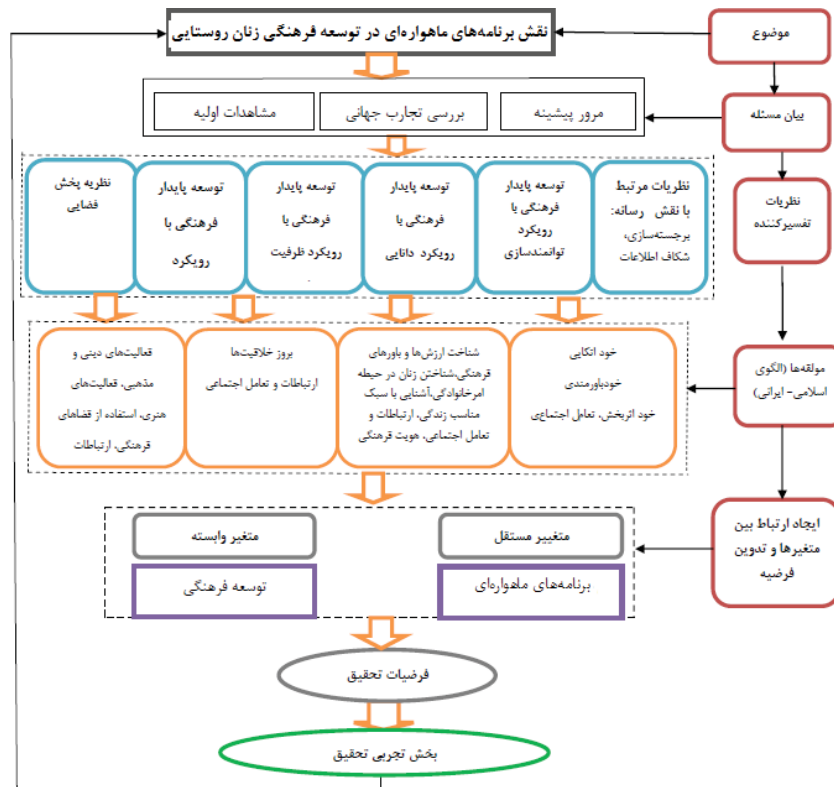

است. استقلال مالی زن باید تأمین شود تا برابری محقق شود (شارما^۱، ۲۰۰۳: ۸۷).

طبق الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت؛ توسعه فرهنگی بر افزایش دانایی و توانمندسازی زنان تأکید دارد. توسعه و پیشرفت از نظر الگوی ایرانی- اسلامی بر شاخص‌هایی چون دانش، پایبندی و تعهد، مسئولیت، محبت، انسجام و مشارکت، توجه به ظرفیت‌های انسانی، علایق دینی، هشیاری، پشتکار و عدالت (شعبانی و همکاران، ۱۳۹۱، ۱۵۳-۱۲۱) و همچنین حفظ بنیان خانواده، جلوگیری از رواج الگوهای زودگذر در خانواده، حفظ هویت دینی و ملی، و حفظ مناسبت بین نسلی و پویایی خانواده و جامعه (صادقی فسایی و عرفان منش، ۱۳۹۲، ۸۳-۶۳) تأکید دارد. محور اصلی نظریه توانمندسازی، تغییر ساختار و شرایطی است که نابرابری را به زنان تحمیل می‌کند. نظریه توانمندسازی با هدف ارتقاء توانمندی‌های زنان برای مشارکت ولی با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی- اجتماعی کشورها و موضوع مورد نظر کاملاً انعطاف‌پذیر است. در فرآیند توانمندسازی اجتماعی زنان روستایی نیز تأکید ویژه بر آگاه‌سازی است؛ زیرا باور بر این است که نابرابری‌های اجتماعی ناشی از نابرابری‌های اطلاعاتی است. این نظریه به دنبال ارتقاء آگاهی، کسب مهارت‌های نوین، اصلاح نگرش‌ها، احساس اعتماد به نفس، ارزش و احترام قائل شدن برای خود و دیگران، مشارکت در فعالیت‌ها و تصمیم‌گیری‌ها، احساس تعلق به گروه، ایجاد انگیزه و تحرک و علاقه بیشتر برای انجام دادن کار، امیدواری و خوشحالی، احساس مفید بودن، و... است (سایبر^۲، ۲۰۱۳: ۲۶). استفاده از منابع و کانال‌های ارتباطی فرصت‌هایی چون تجارت الکترونیکی و تبادل اطلاعات را پیش روی زنان روستایی قرار می‌دهد (مارسلا^۳، ۲۰۰۲). رویکرد دانایی‌محوری رویکردی است که در تمام برنامه‌های توسعه و در چهارچوب توسعه پایدار دنبال می‌شود و دارای بنیان‌هایی چون ابداعات و نوآوری‌ها، آموزش و منابع انسانی، زیرساخت‌های اطلاعاتی ICT، و قانون‌گرایی است (مصلی‌نژاد، ۱۳۹۰: ۶۷-۶۴). با توجه به نظریات فوق می‌توان پیامدهای مثبت رسانه را شامل: ۱- تبلیغات، ۲- اعتمادسازی، ۳- انعکاس واقعیت‌ها و افزایش آگاهی مردم، ۴- نقد سازنده، ۵- پیش‌بینی بحران‌ها، و ۶- اطلاع‌رسانی و هشدار و پیامدهای منفی رسانه را شامل:

1. Sharma
2. sahbir
3. Marcella

۱- گسترش خشونت و پرخاشگری، ۲- اشاعه بی‌بند و باری، ۳- تضعیف اعتماد اجتماعی، ۴- شکستن حریم خصوصی افراد، و ۵- تضعیف بنیان‌های فرهنگ محلی و خانواده دانست. با توجه به کارکردهای مثبت و منفی رسانه‌ها، و همچنین در چارچوب الگوی اسلامی- ایرانی؛ نظریات توانمندسازی و دانایی محوری به‌عنوان نظریات تفسیرکننده موضوع تحقیق انتخاب شد (شکل ۱). بر مبنای بررسی اولیه منطقه مورد مطالعه، پیشینه تحقیق، و مدل مفهومی، فرضیه تحقیق در پاسخ به سؤال تحقیق اینگونه صورت‌بندی شد. برنامه‌های تلویزیونی تأثیرات مطلوبی در زمینه توسعه پایدار فرهنگی زنان روستایی دهستان کیار غربی به دنبال داشته است. در چارچوب مدل نظری مراحل انجام تحقیق (شکل ۱)؛ متغیرها و شاخص‌های ارزیابی (جدول ۱) ارائه شد.

شکل ۱: خلاصه مراحل انجام بخش نظری تحقیق

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی بود که با روش پیمایشی انجام شد. جمع‌آوری داده‌ها به شیوه اسنادی و میدانی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، زنان بالای ۱۵ سال دهستان کیار غربی (N=۴۸۷۵) بودند. با استفاده از فرمول کوکران، با سطح اطمینان ۹۵ درصد (p&q=۰/۵) و احتمال خطای (d=۰/۰۵)، ۳۵۷ نفر از زنان این دهستان، واقع در ۱۰ روستا، به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. برای توزیع پرسشنامه‌ها از روش سهمیه‌ای و تصادفی استفاده شد. ابزار اصلی پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته بود و روایی صوری و محتوایی آن را پس از اعمال اصلاحات لازم اساتید دانشگاهی تأیید کردند. پرسشنامه مذکور برای بررسی تأثیرات ماهواره بر توسعه فرهنگی زنان در طیف پنج بخشی لیکرت طراحی شد. ضریب آلفای کرونباخ بیش از ۰/۷ به دست آمد.

جدول ۱: عملیاتی‌سازی متغیرها (شاخص‌ها و زیرشاخص‌ها برای بررسی اثرات ماهواره بر توسعه فرهنگی زنان روستایی)

متغیرها	شاخص‌های اصلی	شاخص‌های فرعی
روستایی (متغیر وابسته) پژوهش‌های ماهواره‌ای (متغیر مستقل) بر ارتقاء توسعه فرهنگی زنان	بهبود نظام دانایی	کمک به شناخت ارزش‌ها و باورهای فرهنگی زنان روستایی، افزایش دانش زنان روستایی نسبت به فرهنگ عمومی، افزایش شناخت زنان روستایی در زمینه فعالیت‌های فراغتی، ورزشی و بازدیدها، افزایش شناخت در زمینه سلامتی (جسمی و روانی)، آشنایی با سبک مناسب زندگی و فعالیت زنان روستایی، بروز خلأقیّت‌ها و حمایت از ابتکارات زنان روستایی
	بهبود فرهنگ استفاده از کالاهای و اماکن فرهنگی	افزایش مصرف کالاهای فرهنگی زنان روستایی افزایش میزان استفاده از فضاها و اماکن فرهنگی در بین زنان روستایی
	حفظ و تقویت هویت فرهنگی زنان	حفظ و تقویت هویت فرهنگی زنان روستایی
	بهبود نظام مهارت	بهبود شناخت زنان روستایی در زمینه فعالیت‌های هنری آموزش و افزایش مهارت زنان روستایی
	افزایش سرمایه اجتماعی	تشویق به همکاری با نهادهای فرهنگی (برنامه‌های فرهنگی) افزایش ارتباطات اجتماعی در بین زنان روستایی
	بهبود نظام توانایی	تقویت انگیزه و تمایل زنان روستایی به مشارکت در امور اجتماعی تقویت سخنوری و تنوع زبانی، کمک به افزایش خودتکائی زنان روستایی، ایجاد حس خود اثربخشی در زنان روستایی، تقویت خودباورمندی زنان روستایی

(مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۳)

برای تحلیل داده‌ها از تکنیک ریاضی WSA، شاخص پراکندگی (فراوانی)، و آزمون t تک نمونه‌ای در محیط SPSS استفاده شد. روش مجموع وزنی (WSA) ساده‌ترین مدل تصمیم‌گیری چند شاخصه برای رتبه‌بندی گزینه‌هاست که از نوع جبرانی است (سایلسکا^۱، ۲۰۱۰: ۱۱۵). این روش رتبه‌بندی کاملی از گزینه‌ها براساس ارزش معیارها تهیه می‌کند (دینسر^۲، ۲۰۱۱: ۵۶۸). فرایند اجرای این تکنیک گام‌های زیر را شامل می‌شود:

گام اول: تهیه ماتریس داده‌ها

گام دوم: نرمال سازی داده‌ها

تکنیک WSA برای نرمالیزه کردن از تابع (۱) استفاده می‌کند.

$$r_{ij} = \frac{y_{ij} - D_j}{H_j - D_j} \quad \text{تابع (۱)}$$

مقدار محاسبه شده r_{ij} میان (۱ و ۰) است. و هر گزینه که به ۱ نزدیک‌تر باشد رتبه بالاتری نسبت به بقیه دارد.

گام سوم: وزن‌دهی به شاخص‌ها

گام چهارم: تهیه ماتریس نرمالیزه وزنی

گام پنجم: محاسبه رتبه یا سودمندی هر گزینه از طریق تابع (۲).

$$u(a_i) = \sum_{j=1}^k w_j r_{ij} \quad \text{تابع (۲)}$$

یافته‌های پژوهش

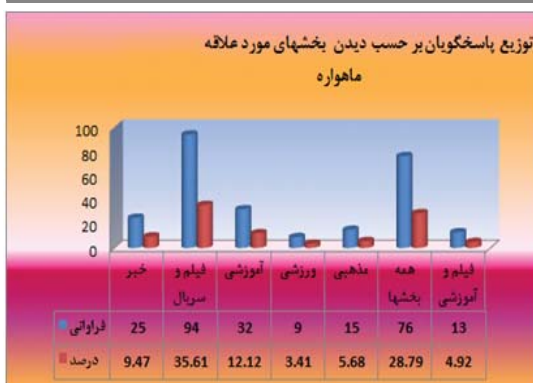
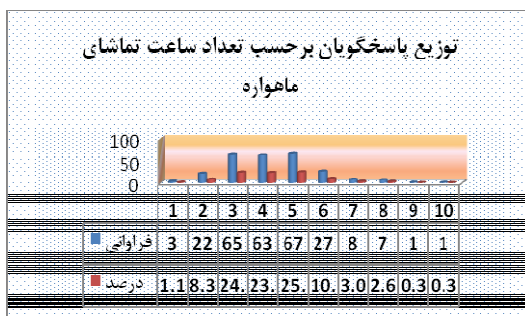
نتایج تحقیق در ارتباط با مدت زمان استفاده از ماهواره در طی روز توسط هر یک از پاسخگویان نشان داد میانگین کلیه افراد مورد مطالعه در هر روز به‌طور متوسط حدود ۴/۵ ساعت ماهواره نگاه می‌کنند. نتایج بررسی بخش مورد علاقه پاسخگویان در برنامه‌های پخش شده از ماهواره نشان داد ۳۵/۶ درصد افراد به فیلم و سریال، ۱۲/۱۲ درصد به برنامه‌های آموزشی، ۹/۴۷ درصد به اخبار، ۵/۷ برنامه‌های مذهبی، ۳/۴ درصد برنامه‌های ورزشی، ۴/۹ درصد

1. Sielska

2. Dincer

به فیلم و آموزشی و ۲۸/۸ درصد به همه برنامه‌های ماهواره علاقه‌مند بودند.

یافته‌های حاصل از ارزیابی نقش ماهواره در وضعیت فرهنگی زنان روستایی دهستان کیار غربی

داده‌های گردآوری شده برای سنجش اثرات برنامه‌های ماهواره‌ای بر فرهنگ زنان روستایی دهستان کیار غربی از طریق آزمون T و مدل WSA تحلیل شدند. نتایج آزمون T (جدول ۲) نشان داد مقدار محاسبه شده برای سنجش نقش ماهواره در شش شاخص کلان توسعه فرهنگی کم‌تر از حد مینا است. همچنین از آنجایی که Sig کم‌تر از ۰/۰۵ است، در نتیجه این اختلاف در سطح ۰/۹۵ اطمینان معنادار است. بنابراین، می‌توان چنین عنوان کرد که ماهواره در شش شاخص مذکور تأثیر پایین‌تر از حد متوسطی را در توسعه فرهنگی زنان روستایی دهستان کیار غربی داشته است.

جدول ۲: نتایج آزمون t برای سنجش میزان تأثیرات برنامه‌های ماهواره‌ای در ارتقاء توسعه فرهنگی

Sig	اختلاف مقدار محاسبه شده با خدمینا	مقدار محاسبه شده	شاخص
۰/۰۰۰	-۱/۹۷۴۶۸	۱/۰۲۵	بهبود نظام دانایی (x1)
۰/۰۰۰	-۲/۰۴۰۹۴	۰/۹۵۹	بهبود فرهنگ استفاده از کالاهای فرهنگی (x2)
۰/۰۰۰	-۱/۸۸۴۶۶	۱/۱۱۵	حفظ و تقویت هویت فرهنگی زنان روستایی (x3)
۰/۰۰۰	-۲/۰۰۲۲۲	۰/۹۹۷	بهبود نظام مهارت (x4)
۰/۰۰۰	-۱/۹۰۹۰۰	۱/۰۹۱	افزایش سرمایه اجتماعی (x5)
۰/۰۰۰	-۱/۹۳۰۲۲	۱/۰۶۹	بهبود نظام توانایی (x6)
۰/۰۰۰	-۱/۶۹	۱/۳۱	کل

(مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۳)

پس از بررسی نقش ماهواره در توسعه فرهنگی زنان محدوده مورد مطالعه در شش شاخص اصلی پژوهش، نقش ماهواره در ۱۸ شاخص فرعی پژوهش بررسی شد. نتایج نشان داد (جدول ۳)، مقدار محاسبه شده برای ارزیابی نقش ماهواره در تمامی ۱۸ شاخص کم‌تر از حد مبنا است. همچنین از آنجایی که (Sig) کم‌تر از ۰/۰۵ است، نتیجه می‌گیریم این اختلاف در سطح ۰/۹۵ اطمینان معنادار است. لذا می‌توان عنوان کرد ماهواره در ارتقاء شاخص‌های فرهنگی زنان روستایی دهستان کیار غربی در ۱۸ شاخص مذکور دارای نقش پایین‌تر از حد متوسطی بوده است.

جدول ۳: نتایج آزمون T برای بررسی نقش ماهواره در ارتقای سطح شاخص‌های ۱۸ گانه پژوهش

Sig	اختلاف مقدار محاسبه شده با حد مینا	مقدار محاسبه شده	شاخص
۰/۰۰۰	-۱/۹۶۵	۱/۰۳۴۲	کمک به شناخت ارزش‌ها و باورهای فرهنگی زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۱/۹۵۸	۱/۰۴۱۸	افزایش دانش زنان روستایی نسبت به فرهنگ عمومی
۰/۰۰۰	-۱/۸۵	۱/۱۴۳۱	افزایش شناخت زنان روستایی در زمینه فعالیت‌های فراغتی، تفریحی، ورزشی و بازدیدها
۰/۰۰۰	-۲/۰۱	۰/۹۸۷۸	افزایش شناخت در زمینه سلامتی (جسمی و روانی)
۰/۰۰۰	-۲/۰۶	۰/۹۳۰۳	آشنایی با سبک مناسب زندگی و فعالیت زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۲/۰۶	۰/۹۳۹۲	بروز خلاقیت‌ها و حمایت از ابتکارات زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۱/۸۸	۱/۱۱۵۳	افزایش مصرف کالاهای فرهنگی زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۲/۱۱	۰/۸۸۰۲	افزایش میزان استفاده از فضاهای فرهنگی در بین زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۱/۹۲	۱/۰۷۷۳	حفظ و تقویت هویت فرهنگی زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۱/۹۵	۱/۰۴۴۹	بهبود شناخت زنان روستایی در زمینه فعالیت‌های هنری
۰/۰۰۰	-۲/۱۰	۰/۸۹۹۵	آموزش و افزایش مهارت زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۲/۰۵	۰/۹۴۰۴	تشویق به همکاری با نهادهای فرهنگی (برنامه‌های فرهنگی)
۰/۰۰۰	-۱/۹۴	۱/۰۵۳۲	افزایش ارتباطات اجتماعی در بین زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۱/۸۷	۱/۱۲۴۵	تقویت انگیزه و تمایل زنان روستایی به مشارکت در امور اجتماعی
۰/۰۰۰	-۱/۸۹	۱/۱۰۳۶	تقویت سخنوری و تنوع زبانی
۰/۰۰۰	-۱/۹۴	۱/۰۵۷۳	کمک به افزایش خوداتکایی زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۱/۹۱	۱/۰۸۷۵	ایجاد حس خود اثربخشی در زنان روستایی
۰/۰۰۰	-۱/۸۹	۱/۱۳۰۷	تقویت خودباورمندی زنان روستایی

(مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۳)

اولویت‌بندی روستاهای دهستان کیارغری براساس تأثیر برنامه‌های ماهواره‌ای بر وضعیت فرهنگی زنان

۱۰ روستای مورد مطالعه، متناسب با جمعیت آن نمونه‌گیری شد. داده‌ها، در قالب ۷۴ گویه،

توسط پرسشنامه جمع‌آوری شد. گویه‌ها تبدیل به ۱۸ شاخص فرعی و سپس ۶ شاخص اصلی شد که در مدل به عنوان معیار ارزیابی استفاده شد. مراحل انجام تحلیل فوق که به کمک مدل SAW انجام شد، به شرح زیر است:

جدول ۴: ماتریس وضع موجود

معیارها گزینه‌ها	x1	x2	x3	x4	x5	x6
A ₁	۱,۱۵	۱,۱۲	۱,۲۳	۱,۱۲	۱,۲۸	۱,۲۶
A ₂	۰,۷۷	۰,۷۲	۰,۷۷	۰,۶۵	۰,۸۷	۰,۷۶
A ₃	۰,۳۵	۰,۳۵	۰,۳۳	۰,۳۸	۰,۴	۰,۳۶
A ₄	۱,۴۵	۱,۲	۲,۱	۱,۳	۱,۶	۱,۶
A ₅	۱,۲۱	۱,۱	۱,۳۷	۱,۲۸	۱,۳۴	۱,۳۲
A ₆	۱,۳۵	۱,۳	۱,۲۸	۱,۳۸	۱,۴	۱,۲۹
A ₇	۰,۸۱	۰,۸۳	۰,۸۶	۰,۶	۰,۸	۰,۷
A ₈	۱,۸۳	۲,۲۵	۱,۹۶	۱,۷۳	۱,۹۷	۲,۰۴
A ₉	۱,۲۳	۱,۰۶	۱,۴	۱,۲۱	۱,۳۷	۱,۲۳
A ₁₀	۰,۳۹	۰,۳۱	۰,۴۸	۰,۴۲	۰,۴۳	۰,۴۱
Min	۰,۳۵	۰,۳۱	۰,۳۳	۰,۳۸	۰,۴	۰,۳۶
Max	۱,۸۳	۲,۲۵	۲,۱۳	۱,۷۳	۱,۹۷	۲,۰۴

(مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۳)

داده‌ها به روش خطی نرمالیزه شد. فاصله بین سطرها کمتر شود.

جدول ۵: وزن‌دهی به شاخص‌ها

شاخص	اهمیت نسبی	شاخص	اهمیت نسبی
x1	۰,۳	x4	۰,۱۹
x2	۰,۱۶	x5	۰,۲
x3	۰,۲۱	x6	۰,۱۴

(مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۳)

گام چهارم: محاسبه ماتریس استاندارد شده وزنی

جدول ۶: ماتریس استاندارد شده وزنی (مقدار استاندارد ضرب در وزن)

معیارها گزینه‌ها	x1	x2	x3	x4	x5	x6
1	۰,۱۶	۰,۰۷	۰,۱۱	۰,۱۰	۰,۱۱	۰,۰۷
2	۰,۰۹	۰,۰۳	۰,۰۵	۰,۰۴	۰,۰۶	۰,۰۳
3	۰	۰	۰	۰	۰	۰
4	۰,۲۲	۰,۰۷	۰,۲۱	۰,۱۳	۰,۱۵	۰,۱۰
5	۰,۱۸	۰,۰۷	۰,۱۳	۰,۱۳	۰,۱۲	۰,۰۸
6	۰,۲	۰,۰۸	۰,۱۳	۰,۱۴	۰,۱۳	۰,۰۸
7	۰,۰۹	۰,۰۴	۰,۰۶	۰,۰۳	۰,۰۵	۰,۰۳
8	۰,۳	۰,۱۶	۰,۱۹	۰,۱۹	۰,۲	۰,۱۴
9	۰,۱۸	۰,۰۶	۰,۱۳	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۰۷
10	۰,۰۱	۰	۰,۰۲	۰,۰۱	۰	۰

(مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۳)

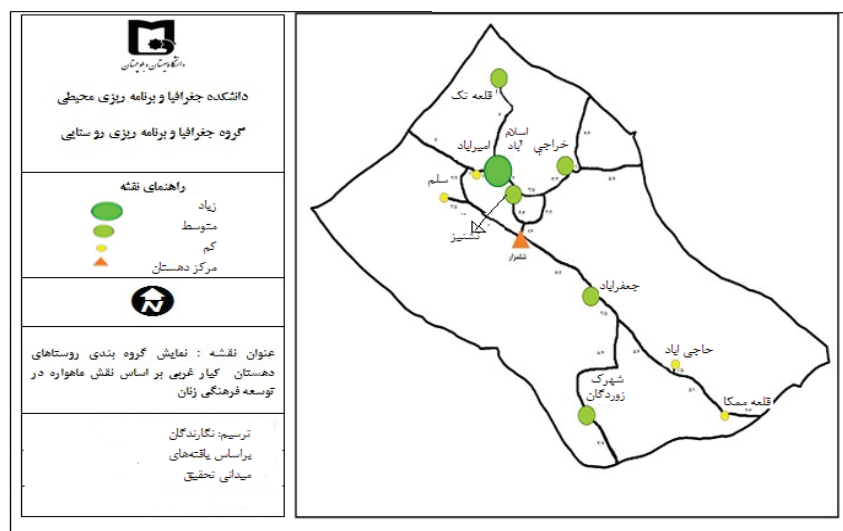
گام پنجم: رتبه‌بندی نهایی گزینه‌ها

جدول ۸: محاسبه امتیازات و رتبه‌بندی نهایی گزینه‌ها

نام روستا	امتیاز	رتبه	نام روستا	امتیاز	رتبه
خراجی	۰,۶۳	۶	تشنیز	۰,۷۶	۳
حاجی اباد	۰,۳	۸	امیرآباد	۰,۳۱	۷۷
قلعه ممکا	۰	۱۰	اسلام اباد	۱,۱۸	۱
شهرک زوردگان	۰,۸۹	۲	قلعه تک	۰,۶۸	۵
جعفرآباد	۰,۶۹	۴	سلم	۰,۰۴	۹

(مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۳)

نتایج حاصل از مدل WSA برای سطح‌بندی روستاهای منطقه استفاده شد (شکل ۳).

شکل ۳: نمایش فضایی گروه‌بندی روستاهای دهستان کیار غربی بر اساس نقش ماهواره در توسعه فرهنگی زنان روستایی

نتیجه‌گیری و ارائه راهکارهای پیشنهادی

وضعیت فرهنگی هر فردی تابعی از عوامل مختلف است که از محیط خانواده تا سطح جهانی را شامل می‌شود. با وجود این امروزه در عصر رسانه‌ها؛ شبکه‌های ماهواره‌ای به یکی از عناصر تأثیرگذار بر تغییرات فرهنگی در جوامع روستایی و شهری تبدیل شده‌اند. زنان روستایی به دلیل فرصت زمانی که در خانه دارند و به خاطر دسترسی آسان به ماهواره امروزه در معرض تأثیرپذیری بالا از این ابزار قدرتمند جهانی هستند. از آنجاییکه زنان روستایی به لحاظ تاریخی یکی از عوامل حفظ و تقویت تولید ملی، حافظ بنیان خانواده و هویت ملی، مذهبی و محلی شناخته می‌شوند ضرورت دارد میزان و کیفیت تأثیرات تماشای برنامه‌های ماهواره‌ای بر شاخص‌های فرهنگی زنان روستایی بررسی شود. امروزه تمامی نظریات حوزه فرهنگ در چارچوب پارادایم توسعه پایدار فرهنگی مطرح هستند که از این میان می‌توان نظریات توانمندسازی، ظرفیت‌سازی، دانایی‌محوری، و مشارکتی را به عنوان نظریه‌های تفسیر کننده موضوع تحقیق پذیرفت. لذا در صورتی که رسانه‌های جمعی چون ماهواره بتواند در زمینه

ارتقاء شاخص‌هایی چون افزایش میزان مشارکت، ارتقاء دانایی، بهبود توانایی، ارتقای سطح مهارت و خلاقیت، و به‌طور کلی بهبود شناخت زنان در زمینه‌های مادی و معنوی زنان روستایی مؤثر واقع شوند، آنگاه می‌توان گفت به تحقق توسعه پایدار فرهنگی زنان روستایی کمک کرده‌اند. نتایج آزمون T نشان داد اثرات برنامه‌های ماهواره‌ای بر توسعه فرهنگی زنان روستایی کیار غربی نامطلوب است.

با توجه به تأثیرگذاری بسیار بالای رسانه‌ها در اولویت‌های ذهنی افراد که سرانجام به اولویت‌های اصلی جامعه و سیاستمداران تبدیل می‌شود و باتوجه به یافته‌های تحقیق که از نظر زنان روستایی کیفیت برنامه‌های ماهواره‌ای به لحاظ معیارهای توسعه پایدار فرهنگی و الگوی اسلامی و ایرانی مناسب نیست، می‌توان راهکارهای زیر را برای اثرگذاری بیشتر برنامه‌های رسانه‌ای بر فرهنگ زنان روستایی پیشنهاد کرد.

راهکارهای کلان پیشنهادی مقابله با آسیب‌های فرهنگی ماهواره بر زنان و خانواده‌

روستایی:

- تقویت فرهنگ ایرانی - اسلامی و نشان دادن ارزش‌های اصیل مادی و معنوی ایران و اسلام به سطوح پایین جامعه، دفاع از ارزش‌های ملی، ارتقاء سطح آگاهی افراد، ترویج زندگی معنوی و تقوا، ترویج الگوهای رفتاری صحیح در خانواده و جامعه.
- حرکت مقابله‌ای صدا و سیما برای ساختن و بازنمایی مجدد ارزش‌های جامعه و صیانت از حریم خانواده به منظور مقابله با اثرات منفی فیلم‌های نامناسب ماهواره‌ای.
- برنامه‌ریزی آگاهانه و صحیح مدیران فرهنگی جامعه برای کاهش اثرات منفی برنامه‌های ماهواره.
- وظیفه اصلی مسئولان فرهنگی، ایمن‌سازی زنان به ویژه نوجوانان و جوانان در برابر هجوم بیگانگان و افزایش قدرت مقاومت آن‌ها است. ایمن‌سازی نیز با برنامه‌ریزی اساسی برای گسترش شناخت معارف اسلامی و باورهای اعتقادی و مذهبی در جامعه میسر است که می‌تواند با گذشت زمان، افراد جامعه را به خودآگاهی و خودباوری برساند.

لازم به تأکید است، محدودسازی استفاده از برنامه‌های ماهواره بدون جایگزین کردن

برنامه‌های سازنده و مورد علاقه زنان در رسانه ملی به نتیجه نخواهد رسید. بنابراین، گسترش شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی و توسعه برنامه‌های گوناگون، باید جزو برنامه‌های اساسی دولت مردان، به ویژه مسئولان صدا و سیما قرار گیرد.

راهکارهای عملی برای سازماندهی برنامه‌های رسانه و کاهش آسیب‌های فرهنگی برای زنان روستایی

این راهکارها باید در برنامه‌ها و شبکه‌های رسانه ملی تأمین شود تا زنان روستایی سراغ شبکه‌های بیگانه نروند:

- تهیه و پخش سریال‌های آموزنده و متناسب با فرهنگ ملی و مذهبی زنان ایرانی؛
- تهیه برنامه‌های آموزشی در زمینه‌هایی چون خیاطی، گلدوزی، آشپزی، و ... به منظور ارتقاء سطح مهارت فنی زنان روستایی؛
- تهیه برنامه‌های آموزشی و جذاب در راستای افزایش گرایش زنان به فعالیت‌های ورزشی؛
- تهیه و پخش برنامه‌ها در راستای تقویت گرایش زنان به کارهای جمعی و حضور در اجتماعات محلی؛
- تهیه و پخش برنامه‌ها در راستای تقویت گرایش زنان به فعالیت‌های کارآفرینی به‌ویژه اشتغال خانگی؛
- تهیه و پخش برنامه‌ها در راستای تقویت آگاهی زنان از حقوق خود، خانواده و جامعه؛
- تهیه و پخش برنامه‌ها در راستای تقویت زبان، آداب و رسوم محلی؛
- تهیه برنامه‌هایی در راستای تقویت شرکت زنان روستایی در فعالیت‌های سیاسی و تعیین سرنوشت خود و جامعه؛
- تهیه برنامه‌هایی در راستای تقویت شناخت زنان در زمینه‌های جذاب تاریخی، فرهنگی و طبیعی محل زندگی خود.

در عین حال یادآور می‌شویم درست است که انتظارات از قابلیت‌های رسانه‌های جمعی بالاست، ولی باید توجه داشت که رسانه‌های جمعی به تنهایی عامل توسعه فرهنگی زنان روستایی نیستند، بلکه تنها می‌توانند فرصت‌ها، منابع، و کانال‌های ارتباطی نوین را برای توانمندسازی، خودتکایی و پیشرفت در جوامع انسانی بگشایند.

منابع

- ابوت، پاملا و والاس کلر (۱۳۸۰). جامعه‌شناسی زنان، ترجمه منیژه نجم عراقی، تهران: نی.
- آزاد ارمکی، تقی و کمالی، افسانه (۱۳۸۳). اعتماد اجتماع و جنسیت، بررسی تطبیقی اعتماد متقابل در بین دو جنس، *مجله جامعه‌شناسی ایران*، ۵(۲): ۱۰۰-۱۳۲.
- بورن، آد (۱۳۷۹). بعد فرهنگی ارتباطات برای توسعه؛ ترجمه مهر سیما فلسفی تهران: مرکز تحقیقات، مطالعات و سنجش برنامه‌های صدا سیما.
- بهران، حسین (۱۳۹۱). جامعه‌شناسی روستایی، تهران: جامعه‌شناسان.
- پهلوان، چنگیز (۱۳۷۸). فرهنگ‌شناسی، گفتارهایی در زمینه فرهنگ و تمدن چاپ اول، تهران: پیام امروز، همایش بین‌المللی نقش زنان در انتقال میراث فرهنگ معنوی، تهران.
- حاجی‌نژاد، علی و الالدین‌وندی، آیدا (۱۳۹۲). بررسی نقش رسانه‌های جمعی در بعد اجتماعی زنان روستایی در (مطالعه موردی: روستای زوردگان، شهرستان کیار)، پژوهش‌های علوم انسانی دانشگاه اصفهان، ۳۶(۳): ۲۸-۴۲.
- خراسانی، محمدمین، راستی، هادی و رحمانی، اسماعیل (۱۳۹۵). تحلیلی بر تأثیرگذاری رسانه‌های جمعی از دیدگاه ساکنان نواحی روستایی شهرستان کنارک، *فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای*، ۶(۲۲): ۱۶۴-۱۴۷.
- خیری، حسن (۱۳۸۹). دین، رسانه، ارتباطات اجتماعی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم، چاپ اول.
- دارابی، مسعود، امیرپور، مهناز و حیدرآبادی، ابوالقاسم (۱۳۹۵). بررسی جامعه‌شناختی تأثیر ماهواره بر هویت دینی جوانان شهر تهران، *فصلنامه مطالعات جامعه‌شناسی جوانان*، ۷(۲۲): ۳۰-۹.
- دراستیکل، فیلیپ ون (۱۳۸۲). ارزیابی مشارکتی ارتباطات روستایی، رهیافتی جدید در تحقیقات و طراحی ارتباطات برای برنامه‌ها و راهبردهای توسعه، ترجمه ابراهیم مردانی بلداجی، وزارت جهاد سازندگی، تهران.

دهشیری، محمدرضا (۱۳۸۸). رسانه و فرهنگ‌سازی، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، ۲(۸): ۲۰۸-۱۷۹.

دیوسالار، اسدالله، نقوی، محمدرضا و پایدار، ابوذر (۱۳۹۱). بررسی و تحلیل نقش فرهنگ در توسعه مناطق روستایی با رویکردهای توسعه پایدار، فصلنامه مهندسی فرهنگی، ۶۷(۶۸): ۱۰۷-۹۳.

رستگاری، مجید (۱۳۹۳). آسیب شناسی ماهواره و فضای مجازی و تأثیر آن بر رفتار و سبک زندگی اسلامی خانواده، اولین کنفرانس بین المللی روان شناسی و علوم رفتاری، تهران، موسسه همایشگران مهر اشراف، مرکز همایشهای دانشگاه تهران،
https://www.civilica.com/Paper-RAFCON01-RAFCON01_045.html
 ریاحی، محمد اسماعیل، وردی‌نیا، علی‌اکبر و حقیقی اصفهانی، مرضیه (۱۳۸۹). زنان و سریال‌های تلویزیونی: سنجش انگیزه‌های تماشا و میزان رضایت‌مندی، پژوهش زنان، ۸(۱): ۷۷-۵۳.

سواری، مسلم، شیرینی، نعمت‌اله و اسدی، علی (۱۳۹۲). نقش منابع و کانال‌های ارتباطی و اطلاعاتی در توانمندسازی زنان روستایی شهرستان دیواندره، پژوهش‌های روستایی، ۴(۲): ۳۶۵-۳۸۴.

شادی‌طلب، ژاله (۱۳۸۰). بانک زنان روستایی حصاربن: حاصل یک رهیافت مشارکتی، پژوهش زنان، فصلنامه مرکز مطالعات و تحقیقات زنان، ۱(۴): ۱۴۳-۱۲۸.
 شربتیان، محمدحسین (۱۳۸۸). تأملی بر ضرورت مبانی توسعه فرهنگی و اهمیت آن در جامعه ایران. <http://anthropology.ir/article/817.html>

شعبانی، هادی، رخشنده‌نیا، سیده اکرم و حسینی اجداد، اسماعیل (۱۳۹۱). الگوی ایرانی-اسلامی پیشرفت با تکیه بر عناصر علم، محبت و آزادی از منظر دین، نشریه مطالعات الگوی پیشرفت ایرانی-اسلامی، ۱(۱): ۱۲۱-۱۵۴.

شکویی حسین (۱۳۷۸). اندیشه‌های نو در فلسفه جغرافیا، تهران: گیتاشناسی.
 صادقی فسایی، سهیلا و عرفان‌منش، ایمان (۱۳۹۲). تحلیل جامعه‌شناختی تأثیرات مدرن شدن

بر خانواده ایرانی و ضرورت تدوین الگوی ایرانی-اسلامی، نشریه زن در فرهنگ و هنر، ۵(۱): ۶۳-۸۴.

عبدالرحمانی، رضا (۱۳۹۵). بررسی نقش کانال ماهواره‌ای فارسی زبان در افزایش گرایش دانشجویان دختر به مدهای آرایشی و زیبایی (دختران دانشگاه آزاد واحد علوم پزشکی تهران)، فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اشتهر، ۱۰(۱): ۲۱۰-۱۷۵.

عیوضی، محمدرحیم و ناصرسقزی، شبنم (۱۳۸۵). نقش اینترنت و ماهواره در تغییرات فرهنگی و سیاسی کشورهای در حال توسعه، مطالعات تربیتی و روان‌شناختی (ویژه‌نامه کتابداری)، ۱(۱۷): ۲۱۴-۱۹۵.

فاضل‌نیا، غریب و رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا (۱۳۸۴). تبیین نظریه‌ای عوامل مؤثر بر شناخت و آگاهی روستاییان از توانش‌های خود و محیط پیرامون، فصلنامه مدرس علوم انسانی، ۹(۱): ۱۵۰-۱۱۱.

فرجی سبکبار، حسن علی، نعمتی، مرتضی و خاکی، افشین (۱۳۸۸). ارزیابی نقش ICT در توانمندسازی زنان روستایی، مطالعه موردی: روستای قرن آباد، فصلنامه جغرافیا، ۷(۲۲): ۱۵-۱۸.

فکوهی، ناصر (۱۳۷۹). درآمدی بر انسان‌شناسی، تهران: نی.

کاظم‌زاده، موسی و کوهی، کمال (۱۳۸۹). نقش وسایل نوین ارتباط جمعی در توسعه فرهنگی، موانع و راهکارها، مجله پژوهش فرهنگی، ۱۲(۱۲): ۲۱۲-۱۸۳.

گلشنی، علیرضا، جدیدی، علی و اسکندری، صالح (۱۳۹۱). نقش رسانه در توسعه سیاسی و اجتماعی با تأکید بر جامعه معناگرای ایران، فصلنامه پژوهش‌های سیاسی، ۲(۱): ۲۸-۵.

محمدپور، احمد، نقدی، اسدالله و نادرنژاد، بهزاد (۱۳۸۹). تأثیر ماهواره بر هویت فرهنگی در کردستان ایران، دانشجویان کرد دانشگاه سنندج، دوفصلنامه تخصصی پژوهش جوانان، فرهنگ و جامعه، ۴(۴): ۱۵۶-۱۳۱.

محمدی، مصطفی، سلیمان فرهادی و فرهاد حصاری (۱۳۹۰). آسیب‌شناسی تأثیر ماهواره بر هویت اجتماعی - فرهنگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر اراک، همایش ملی صنایع

فرهنگی نقش آن در توسعه پایدار، کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه،
https://www.civilica.com/Paper-NCCIRSD01-NCCIRSD01_014.html
 مصلی نژاد، عباس (۱۳۹۰). دولت و توسعه اقتصادی در ایران، تهران: قاموس.
 ورنر سورین (۱۳۸۱). نظریه‌های ارتباطات، ترجمه علیرضا دهقان، تهران: دانشگاه تهران.
 هاگت، پیتر (۱۳۷۹). جغرافیای ترکیبی نو؛ ترجمه شاپور گودرزی، چاپ دوم، تهران: سمت.
 هوور، استوارت (۱۳۸۸). ارتباطات و رسانه، ترجمه مجید اخگر، برگزیده دانشنامه دین، هنر و
 اندیشه، قم.

- Abbot, Pamela Wallace Claire (2001). *Women's Sociology*, Translated by Manijeh Najim Iraqi, Nizar Ney, Tehran.
- Abdol-Rahmani, Reza (2016). Investigating the role of Farsi-language satellite channel in increasing the tendency of female students to cosmetic and aesthetic modes (girls of Azad University of Medical Sciences, Tehran), *Social Sciences Journal of Islamic Azad University, Asr*, 10 (32): 210-175.
- Adorno, T.W. L. & Lowenthal, P. W. (1964). *Massing, Anti-Semitism: A social Disease*, ed. E. Simmel. New York.
- Azad Ermaki, Taqi. & Afsane Kamali (2004). Social Trust and Gender, Comparative Study of Mutual Trust in Both Genders, *Journal of Sociology of Iran*, 5(2):132-100.
- Bourne, Ad (2000). *Cultural Dimension of Communication for Development; Translation: Mehr Sima Philosophy*; Publications Center for Research, Studies and Measurement of Sima Sound Program. Tehran.
- Behravan, Hossein (2012). *Rural Sociology*, Publications of Sociologists Pahlavan, Changiz (1999). *Culture, Speeches in the field of culture and civilization*. First edition, Tehran: Today's message, International conference on the role of women in the transfer of the heritage of spiritual culture, Tehran.
- Brett Silverstein (1986). *Role of Mass media in extention of tin standarads for women's*, NSW, Australia: Australia Council for the Arts, Retrieved March 25.
- Dahal, Sudhamshu (2013). Power, powerment and community radio, media by and for women in Nepal. *Womens studies international forum* 40 : 44-55.
- Darabi, Masoud, Amirpour, Mahnaz, Hyderabad, Abolghasem (2016). Sociological Survey of Satellite Effect on the Religious Identity of Youth in Tehran, *Journal of Youth Sociology Studies*, 7(22): 30-9 (Text in Persian).
- Dincer, S.E (2011). Multi-criteria Analysis of Economic Activity for European Union Member States and Candidate Countries: TOPSIS and WSA Applications, *European Journal of Social Sciences*, 21, (4):
- Divsalar, Asadollah, Naghavi, Mohammad Reza and Pajdar, Abuzar (2012). An

- Investigation and Analysis of the Role of Culture in the Development of Rural Areas with Sustainable Development Approaches, *Journal of Cultural Engineering*, 67 (68):107-93.
- Salvation, Majid (2014). *Satellite and Virtual Space Pathology, and its Impact on Family Life and Life Style*, The First International Conference on Psychology and Behavioral Sciences, Tehran, Mehr Ishraq Conferences Center, Tehran University, https://www.civilica.com/Paper-RAFCON01-RAFCON01_045.html.
- Duichman (1989). Multi-criteria Analysis of Economic Activity for European Union Member States and Candidate Countries: WSA Applications, *European Journal of Social Sciences*– Vol 21, N 4.
- Eivazi, Mohammad Raheem and Nasersakhezi, Shabnam (2006). The role of the Internet and satellite in cultural and political changes in developing countries, *educational and psychological studies*, 1(17): 214-195.
- Fakouhi, Nasser (2000). *Anthropology*, Release, Tehran(Text in Persian).
- Faraji Solebar, Hassan Ali, Nemati, Morteza and Khaki, Afshin (2009). Assessment of the role of ICT in empowerment of rural women, Case study: Quranabad village, *Geography Quarterly, seventh year*,(22): 18-15(Text in Persian).
- Fazelnia, Gharib and Roknaddin Eftekhari, Abdorreza (2005). Explaining the Theory of Effective Factors on Knowledge and Awareness of Villagers about Their Abilities and the Environment, *Journal of the Moderator of Humanities*, 9(1):150-50.
- Golshani, Alireza, jadidi, Ali & Eskandari, Saleh (2012). The Role of Media in Political Development and Social Empowerment with Emphasis on Iran's Meaningful Society, *Political Quarterly, Second Year*, (1): 28-5.
- Griffin,k (1997).cultural,human development and economic growth, united nation research institute development .p: 4.
- Hagut, Peter (2009). *New Combined Geography*; Translation: Shapur Goodarzi, Second Edition, Tehran, Iran (Text in Persian).
- Haji Nejad, Ali and Aladinvandi, Aida (2013). Investigating the Role of Mass Media in the Social Dimension of Rural Women in (Case Study: Zardgan Village, Kiar City), *Human Sciences Researches*, (36): 28-42(Text in Persian).
- In The Pacific, Philipp Van (2003). Participatory Evaluation of Rural Communications, A New Approach to Research and Communication Design for Development Plans and Strategies, translation by Ibrahim Mardani Baldachi, Ministry of Jihad-e-Construct, Tehran(Text in Persian).
- Dehshiri, Mohammad Reza (2009). Media and Culture, *Quarterly Journal of Cultural Research*, 2, (8): 208-179(Text in Persian).
- Johnson (2000) Immigration and the Changing Social Geography of Indian Cities, Vancouver: Department of Geography, University of British Columbia.
- Kazemzadeh, Moses & Kohi, Kamal (2010). The role of modern communication tools in cultural development, barriers and solutions, *Journal of Cultural*

- Research*, 12th Year, Twelve, Pages: 212-183.
- Khairi, Hasan (2010). Religion, Media, Social Communication, Islamic Center of Science and Culture, Qom, First Edition.
- Khorasani, Mohammadamin, Rasti, Hadi, and Rahmani, Ismail (1395). An Analysis of the Impact of Mass Media on the Viewpoint of the Residents of the Rural Areas of Konarak Township, *Regional Planning Quarterly*, 6(22): 164-147.
- Marcelle.G.M. (2002). Information and Communication Technologies (ICT) and their impact on and use as instrument for the Adancement and Empowerment of Women. Retrieved March 25.
- Mohammadi, Mostafa, Soleiman Farhadi & Farhad Hesari (2011). Histology of Satellite Effect on Socio-Cultural Identity of Students at Azad University of Arak, Arak, National Conference on Cultural Industries, Its Role in Sustainable Development, Kermanshah, Islamic Azad University, Kermanshah Branch, https://www.civilica.com/Paper-NCCIRSD01-NCCIRSD01_014.html.
- Mohammadpour, Ahmad, Naghdi, Asadollah, & Nadernejad, Behzad (2010). Satellite Effect on Cultural Identity in Iranian Kurdistan, Kurdish Students of Sanandaj University, Two Specialist Papers on Youth Research, *Culture and Society*, 156-131.
- Moko.N (2005). The information behaviors of rural women in botswana, *library & Information, Science Research*, (17) :115-127.
- Mosalli-Nezhad, Abbas (2011). *Government and Economic Development in Iran*, Qamous Publishing, Tehran.
- OHala, Scott (2002). Hand ON! Practices and Projects, Community Cultural Development Board,NSW, Australia: Australia Council for the Arts.
- Perdue ,B.,Peterson,B. & Kelly,E.(1986). the role of the mass media in promoting a thin standard of bodily Attractiveness for women: *sex roles*, Vol.14,Nos.9/10/1986.
- Rassi, Moslem, Shiri, Nematollah, Asadi, Ali (2013). The Role of Information and Communication Channels in Empowering Rural Women in Divandarreh, *Rural Researches*, 4(2): 384-365 .
- Riahi, Mohammad Esmail, Verdinia, Ali Akbar and Haggouzi Esfahani, Marzieh (2010). Women and TV series: Observational motivation and satisfaction rate, *Women's research*,. 8(1): 53-77(Text in Persian).
- Shadi Taleb, Jaleh (2001). Rural Women's Bank of Hessabon: The Results of a Participatory Approach, Women's Research, *Quarterly Journal of Women's Studies and Researches*, 1(4): 143-128.
- Sharbatian, Mohammad Hussein (2009). Tamali emphasizes the necessity of the foundations of cultural development and its importance in Iranian society.
- Shabani, Hadi, Rakhshandeh Nia, Seyedeh Akram, and Hosseini Ajdad, Ismail

- (2012). An Iranian-Islamic Model of Advancement Based on the Elements of Science, Love and Freedom from the Perspective of Religion, *Journal of Iranian-Islamic Development Model Studies*, 1(1):121-154(Text in Persian).
- Sharma usha(2003). Women Emopwerment through Information Techonolgy.
- Shokoui Hossein (1999). New Thoughts in Geography, Gitashnasi Publications.
- Sadeghi Fassaei, Soheila and Erfan Manesh, Iman (2013). Sociological analysis of the effects of modernization on the Iranian family and the necessity of compiling an Iranian-Islamic model, *Journal of Women in Culture and Arts*, 5(1): 63-63(Text in Persian).
- Sielska,A. (2010). Mulicriteria ranking of open- end investment funds and their stability, University of Finance and Management, *ul. Pawia*, 55, 01-030
- Swami, V. et al (2010). The Attractive Female Body Weight and Female Body Dissatisfaction in 26 Countries across 10 World Regions: Results of the International Body Project I, *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(3).
- Werner Surin (2002). *Communications Theories, Translated by Alireza Dehghan*, Tehran: Tehran University (Text in Persian).
- Hoover, Stewart (2009). *Communications and Media*, Translated by Majid Akhgar, Elected Encyclopedia of Religion, Art and Thought, Qom: First Edition(Text in Persian)

نویسندگان

aboozarpaidar@gep.usb.ac.ir

ابوذر پایدار

استادیار دانشگاه سیستان و بلوچستان

ahajinejad@yahoo.com

علی حاجی نژاد

دانشیار دانشگاه گیلان

آیدا الالدین وندی

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی - دانشگاه سیستان و بلوچستان

The pathology of satellite networks programs on the rural women's culture

Aboozar Paidar¹
Ali Hajinejad²
Aida Allaaldinvandi³

Abstract

The purpose of this study is analyze the effects of satellite on the cultural status of rural women in Chaharmahal and Bakhtiari province. The research is descriptive-analytic and conducted through a survey method. The statistical population includes women over 15 years in west-Kiar district of Kiar country, Chaharmahal and Bakhtiari province. The sample population was selected using the Cochran formula of 359 people. The research instrument was a researcher-made questionnaire that validity was confirmed by the academic experts. The reliability of the questionnaire was conducted through a guideline study of 30 questionnaires and was calculated More than 0.7 (Cronbach's alpha). Data analysis was performed using WSA mathematical technique and statistical tests in SPSS environment. The results showed that rural women in the village of Kiar watch 4.5 hours a day on average. Result of The impact of satellite programs on sustainable rural cultural development (according to the T-test: 1.31) was lower than the average. In terms of rural women, the effect of satellite on cultural development indicators (consumption of goods, improving the skills of women, the knowledge system, preserving cultural identity and social capital) has been negative. WSA results showed that although the satellite effects on rural women's cultural development were negative in general, the village of Islamabad had less negative effects than the rest of the villages.

Key words

Cultural Development, Rural Women, Satellite, WSA Technique, West Kiar Village.

1. Assistant Professor of Sistan & Belochestan University

2. Associate Professor of Gilan University

3. MA, Sistan & Belochestan University

DOI: 10.22051/jwsps.2017.4987

Submit Date: 2015-06-15

Accept Date: 2017-06-25